

Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Brabant behoort tot de economisch sterke en innovatieve regio's van Nederland en Europa. Die positie is niet vanzelfsprekend. Geopolitieke spanningen, hoge energieprijzen en onzekerheid over de internationale handel drukken op de economische ontwikkeling. [De Nederlandsche Bank](#) verwacht dat de Nederlandse economie na een groei van 0,8% in 2026 in 2027 weer aantrekt tot 1,2%. De inflatie daalt naar verwachting verder tot 2,3% in 2027. De vooruitzichten zijn daarmee gematigd positief, maar blijven afhankelijk van internationale ontwikkelingen en energieprijzen.

Ook de arbeidsmarkt blijft een belangrijke randvoorwaarde voor economische groei. Uit de UWV [Arbeidsmarktprognose 2026–2028](#) blijkt dat de banengroei de komende jaren beperkt is en sterk samenhangt met de ontwikkeling van de energieprijzen. De verschillen tussen regio's zijn daarbij aanzienlijk. Zuidoost-Brabant behoort tot de regio's waar tot 2028 een relatief sterke banengroei van meer dan 2% wordt verwacht. Tegelijkertijd blijven sectoren als zorg en welzijn, specialistische zakelijke dienstverlening en ICT groeien. Vergrijzing, digitalisering en AI veranderen bovendien de vraag naar arbeid en vaardigheden. Dit onderstreept het belang van blijvende investeringen in scholing en de ontwikkeling van talent.

Tegelijkertijd verandert het internationale economische speelveld. Innovatie, strategische autonomie en het verminderen van afhankelijkheden krijgen zowel nationaal als Europees steeds meer gewicht. De [Nationale Technologiestrategie](#) richt zich op tien sleuteltechnologieën waarin Nederland internationaal onderscheidend kan zijn, waaronder halfgeleiders, kunstmatige intelligentie en data, geïntegreerde fotonica, biotechnologie en cybersecurity. Ook [Europa](#) zet sterker in op het verkleinen van de innovatieachterstand, verduurzaming van de industrie en het verminderen van strategische afhankelijkheden.

Voor Brabant werken deze ontwikkelingen direct door in de economie. Onze sterke internationale oriëntatie en sterke maak- en hightechindustrie maken Brabant gevoelig voor schommelingen in energieprijzen, internationale handel en toeleveringsketens. Tegelijkertijd bieden de sterke kennis- en innovatieclusters juist kansen om te profiteren van nationale en Europese investeringen in sleuteltechnologieën en strategische autonomie. De beschikbaarheid van talent, ruimte, energie-infrastructuur en grondstoffen is daarbij steeds bepalender voor de mate waarin Brabant deze kansen kan verzilveren.

In 2027 blijven we daarom inzetten op de ontwikkeling en toepassing van sleuteltechnologieën, sterke economische waardeketens en innovatiecoalities. Daarnaast werken we aan voldoende talent, digitale infrastructuur en cyberweerbaarheid en aan goede randvoorwaarden voor het Brabantse vestigingsklimaat. Met de [Uitvoeringsagenda](#) Economie, Kennis & Talentontwikkeling 2024–2027 *Onderweg naar een toekomstbehendige economie* vertalen we deze ambities naar concrete acties. In 2027, het laatste jaar van deze uitvoeringsagenda, bouwen we voort op de ingezette koers en brengen we ontwikkelde aanpakken en samenwerkingsverbanden verder in uitvoering. Daarmee werken we aan een Brabantse economie die innovatief en internationaal concurrerend is, voldoende talent weet te ontwikkelen en behouden en tegelijkertijd weerbaar en toekomstbestendig is.

Wat willen we bereiken?

Brabant is een vooraanstaande speler in het Europese innovatiesysteem

Noord-Brabant behoort structureel tot de groep Innovation Leaders en staat in de Europese top-25 van meest innovatieve regio's. Met een sterke hightech-industrie, toonaangevende kennisinstellingen en een cultuur van samenwerking, is Brabant internationaal zichtbaar als innovatiemotor. Op die basis bouwen we in 2027 verder: onze ambitie is om in 2030 door te groeien naar de top-15 meest innovatieve regio's van Europa.

Indicatoren:

- We streven naar een structurele top-15 notering in de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie in 2030

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren en faciliteren van het Brabantse MKB om innovatieve producten op de markt te brengen die bijdragen aan (een van de) vijf missies of de ontwikkeling van sleuteltechnologieën

In 2026 zijn binnen MIT Zuid 149 haalbaarheidsprojecten beschikt. Daarnaast is in juni de openstelling voor R&D-samenwerkingsprojecten gestart. Naar verwachting worden in 2026 in totaal 200 MKB'ers met de MIT-regeling ondersteund. Voor de uitvoering van de MIT-regeling in 2027 zijn de provincies en het Rijk nog in overleg, mede vanwege aangekondigde bezuinigingen door het Rijk.

Indicator	2027
We ondersteunen per jaar 200 kleine of middelgrote MKB'ers (op basis van de MIT-regeling samen met het rijk) die werken aan innovatie voor nieuwe producten, diensten of productieprocessen	200

Mogelijk maken en stimuleren van doorbraken en toepassingen van nieuwe technologieën door de ontwikkeling van nieuwe Brabantse coalities en de uitbouw van bestaande coalities

In 2027 zetten we de ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologieën voort binnen de maatschappelijke missies en sterke Brabantse technologiegebieden. Binnen de Missie Veiligheid werken we verder aan dual-use dronetechnologie. Voor gezond ouder worden zetten we in op medische technologie en nieuwe onderzoekstechnieken. Daarnaast werken we verder aan biotechnologie, waterstoftechnologie en een aanpak voor de hightechindustrie. Daarbij zoeken we samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen, het Rijk en andere provincies om innovatieprojecten en -ecosystemen verder te versterken.

Indicator	2027
In 2027 hebben we voor alle missies technologische doorbraken en nieuwe toepassingen (mede) mogelijk gemaakt met nieuwe coalities	2

We organiseren internationale innovatie samenwerkingen

In 2027 zetten we de internationale innovatiesamenwerking voort om Brabantse bedrijven en kennisinstellingen te verbinden aan buitenlandse kennis, markten en ecosystemen. We organiseren onder meer internationale bezoeken en missies op gebieden waarin Brabant sterk is binnen en buiten Europa. Zo organiseren we een internationaal event ten behoeve van voedselinnovatie en organiseren we opnieuw een Brabant Innovation Day in Japan, ditmaal in Osaka met medische technologie als thema. Daarnaast zetten we stevig in op de samenwerking met Oekraïne. De €1.000.000,- per jaar voor de uitvoering van motie M94-2026 Brabant steunt Oekraïne wordt voor 2027 en 2028 als een voorlopige reservering gezet op de begroting van EKT. Vanwege de programmatische aanpak zullen de lasten bij het programma terecht komen waar de activiteiten onder vallen. PS zal spoedig via een Statenmededeling geïnformeerd worden over de uitvoering van de motie.

Indicator	2027	2028
-----------	------	------

Aantal bedrijven en kennisinstellingen die actief betrokken zijn bij door ons georganiseerde internationale ontmoetingen.	100	100
---	-----	-----

Wat willen we bereiken?

Brabant heeft internationaal een uitstekende economische concurrentiepositie.

Brabant heeft een sterke internationale economische concurrentiepositie. In de meest recente Regional Competitiveness Index uit 2022 staat Brabant op de vierde positie, tegenover de twintigste positie in 2019. Ook de Brabantse economie ontwikkelt zich positief. Volgens de voorlopige cijfers van het CBS groeide de Brabantse economie in 2025 met 1,7% ten opzichte van het jaar ervoor. Om onze internationale concurrentiepositie te behouden en verder te versterken, blijven we inzetten op innovatie, talent, sterke economische waardeketens en goede randvoorwaarden voor het Brabantse vestigingsklimaat.

Indicatoren:

- We streven naar een top-15 notering in de Regional Competitiveness Index van de Europese Commissie in 2030.
- % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar (BBV-verplichte indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Inspelen op uitdagingen en belemmeringen voor het Brabantse vestigingsklimaat

In 2027 geven we verder uitvoering aan de ontwikkelde strategische perspectieven voor het Brabantse vestigingsklimaat. Het Ruimtelijk Economisch Handelingsperspectief is vastgesteld en wordt verder uitgewerkt met een addendum over de Brabantse waardeketens. Daarnaast passen we het economisch perspectief toe binnen provinciale trajecten rond onder meer energie, water en bodem en stikstof. Zo zorgen we ervoor dat economische belangen en randvoorwaarden voor een toekomstbestendige innovatieve economie integraal worden meegewogen.

Indicator	2027
We hebben voor drie schaarstevraagstukken, strategische perspectieven ontwikkeld en geïmplementeerd.	3 geïmplementeerd

Ontwikkelen, benutten en behouden van voldoende talent op alle niveaus

In 2026 hebben we ingezet op het ontwikkelen, benutten en behouden van talent, onder meer met Skills The Finals, het Human Development Plan voor PACT Brabant, de Onderwijs-Arbeidsmarkttop 2026 en leerpaden op het gebied van cybersecurity, cyberweerbaarheid en waterstof. In 2027 bouwen we hierop voort en geven we verder uitvoering aan de aanpak om talent voor Brabant en het Brabantse MKB in tekortsectoren te behouden en te ontwikkelen.

Indicator	2027
We hebben onze aanpak om afgestudeerden te behouden voor het Brabantse MKB in tekortsectoren herijkt en geïmplementeerd.	Aanpak geïmplementeerd

Versterken van het fundament van de Brabantse data-economie, door inzet op de datamaturiteit van het stuwend MKB, het opleiden en behouden van datatalent, het verbeteren van de digitale infrastructuur en het verhogen van onze cyberweerbaarheid

Tot medio juli 2026 zijn 820 MKB-bedrijven door de Brabant Coaches geadviseerd over onder meer digitalisering, AI, cyberweerbaarheid, circulariteit en arbeidsproductiviteit. In 2027 zetten we de verdere professionalisering van de Brabant Coaches voort. Ook werken we verder aan het ontwikkelen en behouden van datatalent, de versterking van het Brabantse AI-ecosysteem en de data- en AI-infrastructuur. Daarnaast zetten we onze inzet op cyberweerbaarheid voort, onder meer via het Brabant House of Cyber.

Indicator	2027
In 2027 zijn 1.000 innovatieve MKB-bedrijven geadviseerd en begeleid over digitale transformatie en andere transitithema's	250

Wat willen we bereiken?

In de Brabantse samenleving plukt iedereen de vruchten van economisch succes.

In de Brabantse economie draait het vooral om mensen: inwoners krijgen kansen om mee te doen, ervaren zekerheid in werk en inkomen en profiteren van de vooruitgang die we samen realiseren. Groei heeft pas waarde als deze bijdraagt aan gezondheid, welzijn en een leefbare omgeving, nu én in de toekomst. Daarom investeren we verder in onderwijs, innovatie en een inclusieve arbeidsmarkt. Zo bouwen we aan een Brabant waar in 2030 iedereen de vruchten plukt van duurzame groei en economische kracht.

Indicatoren:

- We streven ernaar om in 2030 op de CBS-indicatoren voor brede welvaart 'bbp per hoofd bevolking' en 'Opleidingsniveau' beter dan wel gelijk te scoren ten opzichte van 2020 (startdatum Beleidskader)
- % bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid) (BBV-verplichte indicator).

Wat gaan we daarvoor doen?

Verhogen van de welvaartsniveaus in alle Brabantse regio's door de kracht van de ene regio te verbinden aan de andere regio

In de uitvoeringsagenda staat opgenomen dat we hoogwaardige industrie in Brabant niet alleen willen ontwikkelen en faciliteren, maar ook behouden. Daarbij willen we de krachten van de verschillende regio's verbinden en waar mogelijk ook van elkaars krachten profiteren. In 2027 geven we samen met de Brabantse regio's verder uitvoering aan deze aanpak.

Indicator	2027
We hebben met de regio's afspraken gemaakt en een aanpak ontwikkeld die ervoor zorgt dat we meer hoogwaardige industrie voor Brabant behouden.	In uitvoering

Opstarten en/of uitvoeren van projecten gericht op innovatie in de zorg en/of preventie (bijdrage programma EKT aan Beleidskader Gezondheid)

In 2027 worden twee projecten op het gebied van preventie en gezondheid uitgevoerd: Healthhub en Zorgdata. Healthhub loopt van 1 maart 2026 tot en met 31 mei 2029 en Zorgdata van 1 juni 2026 tot en met 31 mei 2029.

Indicator	2027
Aantal projecten	2

We versterken het middelbaar beroepsonderwijs

Indicator					2027	2028
Aantal activiteiten gericht op promotie van vakmanschap en praktisch onderwijs					3	

Wat willen we bereiken?

De Brabantse economie is verregaand circulair.

Voor de transitie naar een circulaire economie zetten we in op (her)gebruik en alternatieven voor fossiele grondstoffen, reductie van zogenaamde primaire grondstoffen binnen onder andere de maakindustrie (waar de IC Semicon onder valt) en de bouw (waar we inzetten op secundaire grondstoffen en op biotische grondstoffen: de IC vezelstrategie).

Indicatoren:

- Het gebruik van niet-vernieuwbare grondstoffen is volgens de landelijke afspraken met 50% verminderd in 2030.

Wat gaan we daarvoor doen?

Reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen

Veel geplande projecten zijn in de huidige bestuursperiode tot nu toe al in uitvoering gebracht (projecten lopen, zijn in 2026 in uitvoering gebracht of zijn al gereed.) Enkele (grote) projecten zijn nog voorzien voor 2027, zoals de doorontwikkeling van de IC semicon en een hernieuwde openstelling van de subsidieregeling voor circulaire doorbraakprojecten. Daarnaast werken we aan een MKB-programma.

Indicator	2027
In 2027 is de ketenaanpak in de maakindustrie in uitvoering gebracht voor prioritaire productgroepen (kapitaalgoederen): semicon, machinebouw algemeen.	In uitvoering

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

- [Beleidskader Economie 2030](#)
- [Evaluatie fondsen uit de eerste en tweede tranche investeringsagenda Essent](#)
- [Uitvoeringsagenda Economie, Kennis en Talentontwikkeling 2024-2027](#)
- [Pact Brabant](#)
- [Aanpassingen innovatiefonds Brabant](#)

- [Aanpak Internationalisering](#)

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- [BOM Holding BV](#)
- [Businesspark Aviolanda \(BPA\)](#)
- [Havenbedrijf Moerdijk](#)
- [Brabant Startupfonds](#)
- [BrabantRing](#)

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Geopolitieke ontwikkelingen en onzekerheid over de internationale handel en energieprijzen zorgen voor onzekerheid voor de Brabantse economie.

Daarnaast blijven verschillende schaarstevraagstukken van invloed op de innovatie- en groeikansen van Brabant. Het gaat onder meer om de krapte op de arbeidsmarkt, het tekort aan betaalbare woningen, de beperkte capaciteit op het elektriciteitsnet, schaarste aan ruimte en de beschikbaarheid van grondstoffen en materialen. Ook beperkingen als gevolg van stikstof en de achterblijvende arbeidsproductiviteit kunnen de economische ontwikkeling beïnvloeden.

De mate waarin deze ontwikkelingen zich voordoen en elkaar versterken, is onzeker en kan gevolgen hebben voor het tempo waarin economische ontwikkelingen en ambities kunnen worden gerealiseerd.

Wat mag het kosten?

5. Economie

Bedragen x € 1.000		Realisatie	Begroting 2026	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2025	na wijz.	2027	2028	2029	2030
<u>Lasten</u>							
	Programmalasten	90.008 N	88.999 N	50.437 N	25.403 N	24.256 N	22.206 N
	Toerekening organisatiekosten	9.833 N	9.652 N	9.934 N	7.904 N	7.904 N	7.904 N
Totaal Lasten		99.841 N	98.651 N	60.371 N	33.307 N	32.161 N	30.110 N
<u>Baten</u>							
	Programmabaten	51.915 V	30.303 V	307 V	195 V	94 V	94 V
	Bijdrage in toerekening org. kosten	2.553 V	0	0	0	0	0
Totaal Baten		54.467 V	30.303 V	307 V	195 V	94 V	94 V
Saldo van baten en lasten		45.373 N	68.348 N	60.064 N	33.112 N	32.066 N	30.015 N
<u>Reservemutaties*</u>							
	Storting in reserves	27.691 N	24.198 N	17.098 N	3.458 N	3.458 N	3.458 N
	Onttrekking aan reserves	36.491 V	59.481 V	39.180 V	3.096 V	2.051 V	0
Resultaat incl. reservemutaties		36.573 N	33.065 N	37.982 N	33.473 N	33.473 N	33.473 N

Omschrijving (toelichting)

Lasten

De verschillen in de raming van de lasten in 2027 ten opzichte van 2026 (€ 38,5 mln.(V)), worden met name veroorzaakt doordat er voor MIT (rijksmiddelen € 5,25 mln.(V), en Europese programma's (€ 35 mln.(V) voor cofinanciering + Efro-bijdragen) in 2027 (nog) geen/lagere bedragen voor uitvoering zijn geraamd (omdat beschikkingen nog niet zijn ontvangen).

Verder is er in 2026 een bedrag ad € 2,4 mln.(V) in de begroting opgenomen voor afronding van lopende projecten terwijl hier in begroting 2027 geen bedragen (meer) voor zijn geraamd. (Deze lopende projecten hebben betrekking op Campussen, toekomstbestendige clusters en triple helix, DataEconomie, impuls beleidskader.)

Voor Green Chemistry Campus is in 2026 € 1 mln. (V) geraamd terwijl hiervoor in 2027 niets is geraamd. Vanuit Algemeen Economisch Budget is in 2026 € 2,2 mln. (N) afgeraamd t.b.v. storting in reserve Europese Programma's t.b.v. extra cofinancieringvoorziening m.b.t. Interreg/OPZuid: Defensie en Gezondheid). Verder zijn er voor de uitvoeringsagenda 2024-2027 in 2027 meer uitgaven geraamd dan in 2026 voor bv. DataEconomie, economische structuurversterking en arbeidsmarktbeleid, naar verwachting zal dit € 3 mln. (N) hoger zal zijn.

Baten

De verschillen in de raming van de baten in 2027 ten opzichte van 2026 (bijna €30 mln. lager), worden veroorzaakt doordat voor de Efro-bijdragen m.b.t. Europese programma's in 2027 nog geen bedrag is geraamd en er voor 2026 een bedrag van € 30 mln. is opgenomen.